

ประวัติสถานีพัฒนาที่ดินแพร่

สถานีพัฒนาที่ดินแพร่ เมื่อปี พ.ศ.๒๕๒๕ ได้ก่อตั้งเป็นหน่วยปฏิบัติการชื่อว่า “หน่วยพัฒนาที่ดิน” อยู่ภายใต้สายการบังคับบัญชาโดยตรงของ ศูนย์พัฒนาที่ดินน่าน โดยมี

นายไชยสิทธิ์	อเนกสัมพันธ์	เป็นหัวหน้าศูนย์ฯ
นายวีระ	วัฒนารักษ์	เป็นผู้ประสานงานหน่วยฯ
นายประสิทธิ์	ตาน้อย	เป็นหัวหน้าหน่วยพัฒนาที่ดินแพร่

ต่อมาในปี ๒๕๒๗ ได้มีพระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการของกรมพัฒนาที่ดิน จึงได้มีการก่อตั้ง สถานีพัฒนาที่ดินแพร่ ขึ้น หมู่ที่ ๕ ตำบลทุ่งศรี อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ โดยขออนุญาต ใช้พื้นที่ป่าไม้ถาวรจากกรมป่าไม้ เนื้อที่ประมาณ ๒๗๑ ไร่ ราคาประเมินตามกรมพัฒนาที่ดิน ๘,๑๔๒,๗๕๐.- บาท (แปดล้านหนึ่งแสนสี่หมื่นสองพันเจ็ดร้อยห้าสิบบาทถ้วน)

สถานีพัฒนาที่ดินแพร่ ได้มีการก่อสร้างอาคารสำนักงาน เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๒๗ และยึดถือเป็นวันสถาปนาสถานีพัฒนาที่ดินแพร่ จนมาถึงปัจจุบัน

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ป่าไม้ถาวร
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ป่าไม้ถาวร
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ถนนยันตรกิจโกศล
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ถนนยันตรกิจโกศล

รายนามผู้บริหารสถานีพัฒนาที่ดินแพร่

๑. นายประทีป	วันสนุก	พ.ศ. ๒๕๒๗ - ๒๕๓๔
๒. นายจารึก	แพนบุญ	พ.ศ. ๒๕๓๔ - ๒๕๔๑
๓. นายสงคราม	สุขชี	พ.ศ. ๒๕๔๑ - ๒๕๔๒
๔. นายอุดมชัย	ณ นคร	พ.ศ. ๒๕๔๒ - ๒๕๔๕
๕. นายศิริพงษ์	อินทรมงคล	พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๔๖
๖. นายเล็ก	กุณาวงศ์	พ.ศ. ๒๕๔๖ - ๒๕๔๘
๗. นายพลพัฒน์	เสาวภานันท์	พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๔๙
๘. นายจารึก	แพนบุญ	พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๓
๙. นายเรวัต	จิระสถาวร	พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๔
๑๐. นายศรีศักดิ์	ธานี	พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๗
๑๑. นายสนธิ	อินทะชัย	พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๐
๑๒. นายนครินทร์	ชมภู	พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑
๑๓. นายเทวินทร์	รวมสุขนรินทร์	พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๒
๑๔. นายเสถียร	ธรรมยีน	พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔
๑๕. นายอรรถพันธ์	ศรีศุภโอฬาร	พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๔
๑๖. นายदनัย	พรอำนวยลาภ	พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕
๑๗. นายณัฐพล	พิชัย ธาระรัชชานนท์	พ.ศ. ๒๕๖๕ - ปัจจุบัน

วิสัยทัศน์ พันธกิจ

เป็นองค์กรอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม ๑๕ ล้านไร่ ภายในปี ๒๕๗๐

อำนาจหน้าที่

ให้บริการด้านการวิเคราะห์ ตรวจสอบและให้คำแนะนำเกี่ยวกับดิน น้ำ ปืช ปุ๋ย และอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาที่ดิน และให้บริการด้านการพัฒนาที่ดินแก่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และเกษตรกร

ภารกิจหลัก

แนะนำช่วยเหลือเกษตรกรในการรักษาและปรับปรุงคุณค่าของดินมิให้เสื่อมโทรม โดยวิธีการอนุรักษ์ดิน และน้ำ การปรับปรุงบำรุงดินและการใช้พันธ์พืชที่เหมาะสม สาธิตและเผยแพร่ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินให้แก่เกษตรกรเพื่อให้ใช้ที่ดินได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

ภารกิจรอง

บริการข้อมูลดินแก่เกษตรกรเผยแพร่และประชาสัมพันธ์การพัฒนาที่ดิน รับปรุงบำรุงดินและการใช้พันธ์พืชที่เหมาะสม สาธิตและเผยแพร่ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินให้แก่เกษตรกรเพื่อให้ใช้ที่ดินได้อย่างถูกต้อง

อัตรากำลังสถานีพัฒนาที่ดินแพร่

ข้าราชการ

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
๑	นายณัฐพลศิษฐ์ เถระรัชชานนท์	ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินแพร่
๒	นายศิวรุฒ หล้าคำมี	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ
๓	นายภัทรารุช ศรีโพธิ์	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ
๔	นายฉัตรเพชร อูปเสาร์	เจ้าพนักงานการเกษตรชำนาญงาน
๕	นางสาววิไลลักษณ์ แก้วรินทร์	เจ้าพนักงานการเกษตรชำนาญงาน
๖	นายวิชิต ปันวงศ์	เจ้าพนักงานการเกษตรชำนาญงาน
๗	นางสาวมานิดา กาศวิเศษ	เจ้าพนักงานการเกษตรชำนาญงาน
๘	นางวลินยา จันดีมะ	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

ลูกจ้างประจำ

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
๑	นางกรรณิกา ทะเสรี	พนักงานพิมพ์
๒	นายกวิรินทร์ สลิตติ	พนักงานขับรถยนต์
๓	นายวิชัย ใจอินดีะ	พนักงานขับรถยนต์
๔	นายพินิจ ชันคำนันดีะ	พนักงานขับรถยนต์

พนักงานราชการ

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
๑	นางสาวนันทิตา สุรีย์	นักวิชาการเกษตร
๒	นายสุบิน สุรีย์	นักวิชาการเกษตร
๓	นายพงษ์พิพัฒน์ หน่อจันทร์	นักวิชาการเกษตร
๔	นายเลิศพงศ์ เตียวตระกูล	เจ้าหน้าที่ระบบงานคอมพิวเตอร์
๕	นายศิวะทัศน์ แพร่วฒนะสุข	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
๖	นายพีระพล โพธิ์ศรี	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
๗	นางสาวดวงสมร หนองแก้ว	นักวิชาการเงินและบัญชี
๘	นางสาวสลีนรัตน์ วงศ์จันทร์	เจ้าหน้าที่แผนที่ภาพถ่าย
๙	นางมิ่งขวัญ ปันวงศ์	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
๑๐	นางสาวอภิขยา ขอนพิกุล	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

สถานีพัฒนาที่ดินแพร่

Phrae Land Development Station

ทำเนียบบุคลากร

นายณัฐพลิชู เดระรัชานนท์
ผู้อำนวยการ

ฝ่ายบริหารทั่วไป

นางวลินยา จันติมา
เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

ฝ่ายวิชาการเพื่อการพัฒนาที่ดิน

นายศิวุฒ หล้าคำมี
นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป

งานธุรการ

นางกรรณิกา ทะเสรี
พนักงานธุรการ

งานการเงิน/บัญชี

นางสาวดวงสมร ทององแก้ว
นักวิชาการเงินและบัญชี

งานแผนงาน

นายศิเวทัศน์ แพร่วิมนะสุช
เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

งานพัสดุ

นางสาวอภิขยา ขอนพิกุล
เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

นายเลิศพงษ์ เทียวตระกูล
เจ้าหน้าที่ระบบงานคอมพิวเตอร์

นางสาวสลิลรัตน์ วงศ์จันทร์
เจ้าหน้าที่แผนกพัสดุ

นางมิ่งขวัญ ปันวงศ์
เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

งานวิจัย / ทดสอบ

นายศิวุฒ หล้าคำมี
นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

นายภัทรารุจ ศรีโพธิ์
นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

หัวหน้าฝ่ายวิชาการเพื่อการพัฒนาที่ดิน

งานถ่ายทอดเทคโนโลยี / รับผิดชอบอำเภอ

นายศิวุฒ หล้าคำมี
นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

นายวิชิต ปันวงศ์
เจ้าพนักงานการเกษตรชำนาญงาน

นายฉัตรเพชร อูบเสาร์
เจ้าพนักงานการเกษตรชำนาญงาน

นางสามานิตา กาศวิเศษ
เจ้าพนักงานการเกษตรชำนาญงาน

นางสาววัลักษณ์ แก้วรินทร์
เจ้าพนักงานการเกษตรชำนาญงาน

นายภัทรารุจ ศรีโพธิ์
นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

นายพงษ์พัฒน์ หนองจันทร์
นักวิชาการเกษตร

นายวิชัย ใจอินดี
พนักงานขับรถยนต์

นายกรินทร์ สติติ
พนักงานขับรถยนต์

นางสาวนันทดา สุวิทย์
นักวิชาการเกษตร

นายพินิจ ชันคำนันดี
พนักงานขับรถยนต์

นายสุบิน สุริย์
นักวิชาการเกษตร

สรุปแผน - ผลการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖
ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๖๕ - กันยายน ๒๕๖๖
สถานีพัฒนาที่ดินแพร่

ที่	กิจกรรม	หน่วย นับ	แผนงาน	ผลงาน	%
๑	การยกระดับการพัฒนาหมอดินอาสาเพื่อมีส่วนร่วมและศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน	ราย	๘๒๘	๘๒๘	๑๐๐
	- หลักสูตรที่ ๑ ฝึกการปฏิบัติและเรียนรู้งานวันดินโลก ณ สพด. ตาก จ.ตาก	ราย	๗	๗	๑๐๐
	- หลักสูตร ๒ ฝึกการปฏิบัติและเรียนรู้ ณ ศูนย์ฝึกหมอดินอาสา	ราย	๘๑	๘๑	๑๐๐
	- หลักสูตร ๓ การพัฒนาศักยภาพของหมอดินอาสาด้านการเกษตรตามบริบทของท้องถิ่น	ราย	๖๔๐	๖๔๐	๑๐๐
	- ส่งเสริมกิจกรรมวันหมอดินอาสา	ราย	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐
	- ส่งเสริมข้อมูลทางวิชาการในส่วนของสถานีพัฒนาที่ดิน	แห่ง	๑	๑	๑๐๐
	- ปรับปรุงศูนย์เรียนรู้การพัฒนาที่ดินในสถานีพัฒนาที่ดิน	แห่ง	๑	๑	๑๐๐
	- ต่อยอดศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินเป็นศูนย์ฝึกปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน	แห่ง	๒	๒	๑๐๐
	- ดูแลรักษาศูนย์ฝึกปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน ปี ๒๕๖๕	แห่ง	๒	๒	๑๐๐
๒	ส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพทางดิน	ราย	๕,๙๐๐	๕,๙๐๐	๑๐๐
	- ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	แห่ง	๕,๙๐๐	๕,๙๐๐	๑๐๐
	- ผลิตน้ำหมักชีวภาพ	ขวด	๑๑,๘๐๐	๑๑,๘๐๐	๑๐๐
๓	ปรับปรุงคุณภาพดินในพื้นที่ดินปัญหา	ไร่	๕๐๐	๕๐๐	๑๐๐
	- ปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	๕๐๐	๕๐๐	๑๐๐
	- สนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ (เพิ่มเติม)	ตัน	๓๕	๓๕	๑๐๐
๔	ฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	ไร่	๑๒,๕๖๕	๑๒,๕๖๕	๑๐๐
	- รณรงค์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก (ปลูก+ส่งเสริม)	กล้า	๔,๓๖๘,๐๐๐	๔,๓๖๘,๐๐๐	๑๐๐
	- ผลิตกล้าหญ้าแฝกเพื่อปลูก	กล้า	๓,๑๘๕,๐๐๐	๓,๑๘๕,๐๐๐	๑๐๐
	- ผลิตกล้าหญ้าแฝกเพื่อส่งเสริม	กล้า	๑,๑๘๓,๐๐๐	๑,๑๘๓,๐๐๐	๑๐๐

ที่	กิจกรรม	หน่วย นับ	แผนงาน	ผลงาน	%
	- จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่ลุ่ม - ดอน	ไร่	๗๒๕	๗๒๕	๑๐๐
	- จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำชุมชนบนพื้นที่สูง	ไร่	๑๑๐	๑๑๐	๑๐๐
	- การจัดการระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เสี่ยงภัยทางการเกษตร	ไร่	๘๑๐	๘๑๐	๑๐๐
๕	ธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	แห่ง	๑	๑	๑๐๐
	- ธนาคารปุ๋ยอินทรีย์(ต่อยอด)	แห่ง	๑	๑	๑๐๐
	- ธนาคารปุ๋ยหมัก พด.	ตัน	๔	๔	๑๐๐
	- ธนาคารน้ำหมักชีวภาพ	ลิตร	๔,๒๐๐	๔,๒๐๐	๑๐๐
๖	ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	ไร่	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๑๐๐
	- พัฒนาเกษตรกรของกลุ่มเดิมเข้มแข็งส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมี (ครัวไทยสู่ครัวโลก)	ไร่ ราย กลุ่ม	๕,๐๐๐ ๕๐๐ ๕๐	๕,๐๐๐ ๕๐๐ ๕๐	๑๐๐
	- ผลิต จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	๓๐	๓๐	๑๐๐
	- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน	ไร่	๖,๐๐๐	๖,๐๐๐	๑๐๐
	- สนับสนุนเกษตรกรอินทรีย์ในโรงเรียนใหม่	แห่ง	๑	๑	๑๐๐
	- ต่อยอดโรงเรียนเดิม	แห่ง	๖	๖	๑๐๐
	- โครงการหมู่บ้านปลอดขยะอินทรีย์ต้นแบบ (Zero Waste)	แห่ง	๑	๑	๑๐๐
๗	ส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม	ไร่ ราย กลุ่ม	๕๘ ๑๐ ๑	๕๘ ๑๐ ๑	๑๐๐
	- กลุ่มต่อยอดขั้นที่ ๒	ไร่ ราย กลุ่ม	๕๘ ๑๐ ๑	๕๘ ๑๐ ๑	๑๐๐
๘	พัฒนาคุณภาพดินในระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	แปลง	๓๗	๓๗	๑๐๐
	โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปี ๒๕๖๖ (กรมส่งเสริมการเกษตร)	แปลง	๓๓	๓๓	๑๐๐
	- ผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์	ตัน	๑๑	๑๑	๑๐๐
	- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด	ไร่	๒,๒๐๐	๒,๒๐๐	๑๐๐
	- ปรับปรุงพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์)	ตัน	๓๕	๓๕	๑๐๐

ที่	กิจกรรม	หน่วย นับ	แผนงาน	ผลงาน	%
	- ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	๗๐	๗๐	๑๐๐
	- ผลิตปุ๋ยหมัก (พต.)	ตัน	๔๒	๔๒	๑๐๐
	- ผลิตน้ำหมักชีวภาพ	ลิตร	๓๑,๖๐๐	๓๑,๖๐๐	๑๐๐
	- บริการวิเคราะห์ดิน	ตัวอย่าง	๑๐๒	๑๐๒	๑๐๐
	- ถ่ายทอดองค์ความรู้	ครั้ง	๓๓	๓๓	๑๐๐
	โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปี ๒๕๖๖ (กรมการข้าว)	แปลง	๔	๔	๑๐๐
	- ไถกลบตอซัง	แปลง	๒	๒	๑๐๐
	- ผลิตน้ำหมักชีวภาพ	ลิตร	๓๐๐	๓๐๐	๑๐๐
	- บริการวิเคราะห์ดิน	ตัวอย่าง	๔	๔	๑๐๐
	- ถ่ายทอดองค์ความรู้	ครั้ง	๔	๔	๑๐๐
๙	พัฒนาที่ดินเพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตใน พื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map	ไร่	๓๐๕	๓๐๕	๑๐๐
	- ปรับเปลี่ยนพื้นที่ไม่เหมาะสมในการปลูกข้าวเพื่อทำ เกษตรผสมผสาน	ไร่	๓๐๕	๓๐๕	๑๐๐
	ปรับปรุงและเพิ่มศักยภาพการผลิตในพื้นที่ตาม Agri-Map	แห่ง	๒	๒	๑๐๐
	- ปรับปรุงพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์)	ตัน	๗๐	๗๐	๑๐๐
	- ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์)	ไร่	๑๔๐	๑๔๐	๑๐๐
	- เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	๑.๕๐	๑.๕๐	๑๐๐
	- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด	ไร่	๓๐๐	๓๐๐	๑๐๐
	- ผลิตปุ๋ยหมัก พต.	ตัน	๔๗.๕๐	๔๗.๕๐	๑๐๐
	- น้ำหมักชีวภาพ	ลิตร	๓,๗๕๐	๓,๗๕๐	๑๐๐
	ปรับปรุงและเพิ่มศักยภาพการผลิตในพื้นที่ตาม Agri- Map (เพิ่มเติม)	แห่ง	๑	๑	๑๐๐
	- ผลิตปุ๋ยหมัก พต.	ตัน	๒๕	๒๕	๑๐๐
	- น้ำหมักชีวภาพ	ลิตร	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐	๑๐๐
๑๐	เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ โครงการ ๑ ตำบล ๑ กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่	ราย	๑๐	๑๐	๑๐๐
	- สาธิตการปรับปรุงบำรุงดิน	ราย	๑๐	๑๐	๑๐๐

ที่	กิจกรรม	หน่วย นับ	แผนงาน	ผลงาน	%
๑๑	การบริหารจัดการทรัพยากรดินระดับตำบล	ตำบล	๑๕	๑๕	๑๐๐
	- กิจกรรมวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA)	ตำบล	๑๕	๑๕	๑๐๐
	- จัดทำรูปเล่มโครงการบริหารจัดการทรัพยากรดินระดับตำบล	ตำบล	๑๕	๑๕	๑๐๐
๑๒	การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	๒๙๘	๒๙๘	๑๐๐
	- ก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นา ขนาด ๑,๒๖๐ ลบ.ม.	บ่อ	๒๙๘	๒๙๘	๑๐๐
๑๓	ส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	แห่ง	๔	๔	๑๐๐
	กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรให้แก่สมาชิกสวนพฤกษศาสตร์ โรงเรียน	แห่ง	๔	๔	๑๐๐
	- โรงเรียนใหม่	แห่ง	๒	๒	๑๐๐
	- โรงเรียนต่อยอด	แห่ง	๒	๒	๑๐๐
๑๔	ส่งเสริมการไถกลบและผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก	ไร่	๒,๙๘๒	๒,๙๘๒	๑๐๐
	- ไถกลบตอซัง	ไร่	๒,๙๘๒	๒,๙๘๒	๑๐๐
	- ผลิตปุ๋ยหมักสูตร พด.	ตัน	๒๒๒	๒๒๒	๑๐๐
	- “ไถกลบแทนเผา บรรเทามลพิษ พืชหมอกควัน”	ไร่	๑๐	๑๐	๑๐๐
๑๕	พัฒนาเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	ศูนย์	๘	๘	๑๐๐
	- ฐานเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีการจัดการดิน	ศูนย์	๘	๘	๑๐๐
	- สนับสนุนการให้บริการด้านการพัฒนาที่ดินใน ศพก.	ศูนย์	๘	๘	๑๐๐
๑๖	พัฒนาคุณภาพดินในพื้นที่จัดการปัญหาที่ดินทำกิน	แปลง	๓	๓	๑๐๐
	การพัฒนาคุณภาพดินในพื้นที่จัดการปัญหาที่ดินทำกิน	แปลง	๓	๓	๑๐๐
	- สาธิตการทำปุ๋ยหมัก พด.	ตัน	๒๕	๒๕	๑๐๐
	- สาธิตการทำ/การใช้น้ำหมักชีวภาพ	ลิตร	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑๐๐
	- ผลิต - จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด (ปอเทือง)	ตัน	๕	๕	๑๐๐
	- ส่งเสริมปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน	ไร่	๖๒๕	๖๒๕	๑๐๐
	- จัดหาปุ๋ยเพื่อการเกษตร (โดโลไมท์)	ตัน	๑๒๕	๑๒๕	๑๐๐
	- ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์)	ไร่	๒๕๐	๒๕๐	๑๐๐

ที่	กิจกรรม	หน่วย นับ	แผนงาน	ผลงาน	%
	- บริการวิเคราะห์ดินและให้คำแนะนำการจัดการดิน- น้ำ-พืช	ตัวอย่าง	๒๔๓	๒๔๓	๑๐๐
	- ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน	ราย	๒๔๓	๒๔๓	๑๐๐
	- จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	ราย	๒๔๓	๒๔๓	๑๐๐
	- จำนวนพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ	ไร่	๒,๔๗๘	๒,๔๗๘	๑๐๐

การยกระดับการพัฒนาหมอดินอาสาเพื่อมีส่วนร่วม และศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน

สถานีพัฒนาที่ดินแพร่ ดำเนินการแต่งตั้งหมอดินอาสามาตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ เพื่อทำหน้าที่เป็น ผู้ช่วย เหลือและสนับสนุนภารกิจประสานเชื่อมโยงระหว่างสถานีพัฒนาที่ดินกับเกษตรกรในระดับต่างๆ เป็นผู้รับและแจ้ง ข่าวสารด้านการพัฒนาที่ดินให้แก่เกษตรกรในเขตรับผิดชอบให้คำแนะนำ เผยแพร่ความรู้ ด้านการพัฒนาที่ดิน แนะนำผลิตภัณฑ์ ต่างๆ ของกรมพัฒนาที่ดิน ร่วมดำเนินกิจกรรมการพัฒนาที่ดินที่ได้รับมอบหมาย เช่น การทำ ศูนย์เรียนรู้ /จุดเรียนรู้ รวบรวมปัญหา และความต้องการในพื้นที่ และเป็นผู้ช่วยในการบริการวัสดุปัจจัยการผลิต ต่าง ๆ จังหวัดแพร่ มีหมอดินหมู่บ้าน ๗๐๔ ราย และหมอดินอาสาประจำตำบล ๗๘ ราย

วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับหมอดินอาสาที่มีอาชีพที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้าน
- ๒.๒ เพื่อพัฒนาศักยภาพของหมอดินอาสาด้านการเกษตรโดยให้สามารถเข้าถึงข้อมูลและใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในการพัฒนาพื้นที่การเกษตรของตนเอง
- ๒.๓ เพื่อปรับปรุงฐานข้อมูลหมอดินอาสาในรูปแบบดิจิทัลเพื่อพัฒนาเป็น Big data รองรับองค์กร ๔.๐

วิธีการดำเนินงาน

๑. จัดอบรมหมอดินอาสาประจำตำบล หมู่บ้าน ในพื้นที่ เพื่อมอบนโยบาย ภารกิจของหมอดินอาสา และ ชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน โครงการ/กิจกรรมต่างๆ ในปี ๒๕๖๖ แบ่งการอบรมเป็นรุ่นตามรายอำเภอ โดย เจ้าหน้าที่หน่วยดำเนินการจัดอบรมในพื้นที่ให้แล้วเสร็จ
๒. จัดอบรมหมอดินอาสาและดูงานศูนย์ฝึกปฏิบัติหมอดินอาสา
๓. ส่งเสริมข้อมูลทางวิชาการในส่วนสถานีพัฒนาที่ดิน
๔. ปรับปรุงศูนย์เรียนรู้การพัฒนาที่ดินในสถานีพัฒนาที่ดิน
๕. ต่อยอดศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินเป็นศูนย์ฝึกปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน
๖. ดูแลรักษาศูนย์ฝึกปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน ปี ๒๕๖๕

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. หมอดินอาสาและเกษตรกรทุกระดับได้รับคำแนะนำและสามารถเข้าถึงข้อมูลในถึงความรู้ และนำ ความรู้จากถึงความรู้หมอดินไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาที่ดินตามบริบทของท้องถิ่น
๒. ยกระดับการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีของกรมพัฒนาที่ดินจากแบบเดิมมาเป็นการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ และประสานการดำเนินงานผ่านเว็บไซต์หมอดินอาสา
๓. หมอดินอาสาที่ผ่านการฝึกปฏิบัติเฉพาะด้าน สามารถสร้างอาชีพ สร้างรายได้ ให้แก่ตนเองและ ครอบครัวได้
๔. เครือข่ายหมอดินอาสาได้รับการพัฒนาให้มีความเข้มแข็งสร้างความมั่นคงกับภาคเกษตรของประเทศไทย
๕. กรมพัฒนาที่ดินได้ยกระดับฐานข้อมูลหมอดินอาสาเข้าสู่ Big Data เพื่อรองรับองค์กร ๔.๐
๖. สามารถจัดตั้งศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน เพื่อเป็นศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีและ นวัตกรรม เพื่อให้เกษตรกร และผู้สนใจได้เข้ามา ศึกษา ดูงาน ด้านการพัฒนาที่ดิน
๗. เกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการพัฒนาที่ดินไปใช้ได้ ในพื้นที่ ของตนเองอย่างถูกต้อง

ผลการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	หน่วย นับ	แผนงาน	ผลงาน	%
๑	การยกระดับการพัฒนาหมอดินอาสาเพื่อมีส่วนร่วมและศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน	ราย	๘๒๘	๘๒๘	๑๐๐
	- หลักสูตรที่ ๑ ฝึกการปฏิบัติและเรียนรู้งานวันดินโลก ณ สพด. ตาก จ.ตาก	ราย	๗	๗	๑๐๐
	- หลักสูตร ๒ ฝึกการปฏิบัติและเรียนรู้ ณ ศูนย์ฝึกหมอดินอาสา	ราย	๘๑	๘๑	๑๐๐
	- หลักสูตร ๓ การพัฒนาศักยภาพของหมอดินอาสาด้านการเกษตรตามบริบทของท้องถิ่น	ราย	๖๔๐	๖๔๐	๑๐๐
	- ส่งเสริมกิจกรรมวันหมอดินอาสา	ราย	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐
	- ส่งเสริมข้อมูลทางวิชาการในส่วนของสถานีพัฒนาที่ดิน	แห่ง	๑	๑	๑๐๐
	- ปรับปรุงศูนย์เรียนรู้การพัฒนาที่ดินในสถานีพัฒนาที่ดิน	แห่ง	๑	๑	๑๐๐
	- ต่อยอดศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินเป็นศูนย์ฝึกปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน	แห่ง	๒	๒	๑๐๐
	- ดูแลรักษาศูนย์ฝึกปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน ปี ๒๕๖๕	แห่ง	๒	๒	๑๐๐

รูปภาพประกอบการดำเนินงาน การยกระดับการพัฒนาหมอดินอาสาเพื่อมีส่วนร่วมและศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน

กิจกรรม “หลักสูตรที่ ๑ ฝึกการปฏิบัติและเรียนรู้งานวันดินโลก สถานีพัฒนาที่ดินตาก จ.ตาก”

กิจกรรม “หลักสูตร ๒ ฝึกการปฏิบัติและเรียนรู้ ณ ศูนย์ฝึกปฏิบัติหมอดินอาสา”

กิจกรรม “หลักสูตร ๓ การพัฒนาศักยภาพของหมอดินอาสาด้านการเกษตรตามบริบทของท้องถิ่น”

กิจกรรม “ส่งเสริมกิจกรรมวันหมอดินอาสา”

กิจกรรม “ส่งเสริมข้อมูลทางวิชาการในส่วนของสถานีพัฒนาที่ดิน”

กิจกรรม “ปรับปรุงศูนย์เรียนรู้การพัฒนาที่ดินในสถานีพัฒนาที่ดิน”

กิจกรรม “ต่อยอดศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินเป็นศูนย์ฝึกปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน”

ส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพทางดิน

สถานีพัฒนาที่ดินแพร่ สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีชีวภาพเพื่อการพัฒนาที่ดิน เช่น ผลิตภัณฑ์ พด. ต่างๆ เพื่อทดแทนการใช้สารเคมีทางการเกษตร พร้อมทั้งให้ความรู้ ส่งเสริมและสนับสนุนให้แก่หมอดินอาสา และเกษตรกรนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่การเกษตรของตนเอง สนับสนุนให้เกษตรกร ทำการเกษตรที่ปลอดภัย ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม โดยสถานีพัฒนาที่ดินมีภารกิจในการให้คำแนะนำแก่เกษตรกร ในการสนับสนุนส่งเสริม การปรับปรุงบำรุงดิน และฟื้นฟูคุณภาพดินให้เหมาะสมต่อการทำเกษตรกรรมโดยตรง และได้มีการดำเนินโครงการ ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ ปี๒๕๕๐ จนถึงปัจจุบัน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารอินทรีย์และลดการใช้สารเคมีทางการเกษตรที่ส่งผลต่อความ ปลอดภัยของผู้ผลิตและผู้บริโภค
๒. เพื่อให้ความรู้แก่เกษตรกรในการทำเกษตรที่มุ่งสู่มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice; GAP)

วิธีการดำเนินงาน

๑. แนะนำให้ความรู้ด้านวิชาการเกี่ยวกับงานพัฒนาที่ดินแก่เกษตรกร และผู้ร่วมงาน เช่น การปรับปรุงบำรุงดิน แนะนำการใช้ปุ๋ย วิธีการทำ การใช้ พด. ชนิดต่างๆ วิธีการเก็บตัวอย่างดิน เพื่อนำมาวิเคราะห์
๒. ให้บริการแจกจ่ายผลิตภัณฑ์ของกรมพัฒนาที่ดิน เช่น สารเร่งชนิดต่างๆ น้ำหมักชีวภาพ และเอกสารชุดความรู้และเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน
๓. ดำเนินการสาธิตการทำน้ำหมักชีวภาพ (พด.๒) การทำสารป้องกันแมลงศัตรูพืช (พด.๗)

วิธีการดำเนินงาน

๑. ร่วมจัดนิทรรศการในพื้นที่จังหวัดแพร่ ร่วมกับโครงการจังหวัดเคลื่อนที่ และคลินิกพระบรมฯ
๒. แจกจ่ายสารเร่ง พด.๑, ๒, ๓, ๖, ๗ และน้ำหมักชีวภาพ พด.๒
๓. แจกจ่ายเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
๔. ให้ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินแก่เกษตรกรที่ร่วมงาน

ผลการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	หน่วยนับ	แผน	ผลงาน	%
๒	ส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพทางดิน	ราย	๕,๙๐๐	๕,๙๐๐	๑๐๐
	- ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	แห่ง	๕,๙๐๐	๕,๙๐๐	๑๐๐
	- ผลิตน้ำหมักชีวภาพ	ขวด	๑๑,๘๐๐	๑๑,๘๐๐	๑๐๐

รูปภาพการดำเนินงาน “ส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพทางดิน”

กิจกรรม “ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์”

ปรับปรุงคุณภาพดินในพื้นที่ดินปัญหา

พื้นที่เกษตรกรรม ส่วนมากของจังหวัดแพร่ มีปัญหาความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ดินขาดอินทรีย์วัตถุ และเป็นกรดจัด เนื่องจากการใช้ประโยชน์ที่ดินมาเป็นระยะเวลาานาน โดยขาดการปรับปรุงบำรุงดิน และเกษตรกรนิยมใช้ปุ๋ยเคมีกันมาก ดังนั้น การปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้วัสดุอินทรีย์ จึงได้รับการยอมรับจากเกษตรกรเป็นอันมาก วัสดุปรับปรุงบำรุงดินที่แนะนำได้แก่ ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก เป็นต้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของการปรับปรุงบำรุงดิน
2. เพื่อแก้ปัญหาดินเสื่อมสภาพ

วิธีการดำเนินงาน

1. จัดทำข้อมูลพื้นที่ดินกรด และพื้นที่ดินอุดมสมบูรณ์ต่ำ
2. สำรวจพื้นที่ที่มีความจำเป็นต้องการการแก้ไขปัญหาดิน
3. คัดเลือกพื้นที่ เพื่อสาธิตการปรับปรุงบำรุงดิน โดยดำเนินการกิจกรรมตามแนวทางของกรมพัฒนาที่ดิน ดังนี้ การไถกลบตอซัง การใส่ปุ๋ยปรับสภาพกรดในดิน การทำปุ๋ยพืชสด การทำและ การใช้ปุ๋ยหมัก
4. เก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงของดิน เปรียบเทียบผลการดำเนินงาน เพื่อขยายผลต่อไป

ผลการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	หน่วยนับ	แผน	ผลงาน	%
๓	ปรับปรุงคุณภาพดิน	ไร่	๔๕๐	๔๕๐	๑๐๐
	- ปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	๕๐๐	๕๐๐	๑๐๐
	- สนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ (เพิ่มเติม)	ตัน	๓๕	๓๕	๑๐๐

รูปภาพประกอบการดำเนินงาน “ปรับปรุงคุณภาพดิน”

กิจกรรม “ปรับปรุงพื้นที่ดินกรด”

กิจกรรม “สนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ (เพิ่มเติม)”

ฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน

ความเสื่อมโทรมของดิน เกิดจากสาเหตุทางธรรมชาติ การใช้ที่ดินที่ไม่ถูกต้องขาดการบำรุงรักษา และขาดการอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นผลให้ความอุดมสมบูรณ์ของดินลดลง ผลผลิตพืชจึงตกต่ำ สาเหตุที่สำคัญอีกประการหนึ่งของความเสื่อมโทรมของดิน คือ การชะล้างพังทลายของดิน ซึ่งพบกระจายอยู่ทุกภาคของประเทศ ไทย ๑๐๘.๘๗ ล้านไร่ (กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๔๖) ซึ่งก่อให้เกิดความสูญเสียดินในปี พ.ศ.๒๕๔๓ พื้นที่ที่มีการสูญเสียดินในระดับตั้งแต่ ๒ ถึงมากกว่า ๒๐ ตันต่อไร่ต่อปี ในพื้นที่ราบ (ความชันไม่เกินร้อยละ ๓๕) มีจำนวนถึง ๕๕.๗ ล้านไร่ สำหรับพื้นที่สูง (ภูเขาที่ลาดหุบเขา มีความชันเกินกว่าร้อยละ ๓๕) มีจำนวนถึง ๕๓.๒ ล้านไร่ (กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๔๕) จากปัญหาดังกล่าวทำให้ประเทศไทยเริ่มต้นตัวกับการอนุรักษ์ดินและน้ำมากขึ้น ซึ่งปัจจุบันงานอนุรักษ์ดินและน้ำมุ่งเน้นที่จะให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมดำเนินการทั้งร่างกายและแรงใจ โดยใช้มาตรการป้องกันการชะล้างพังทลายของดินผสมผสาน มุ่งที่พืช โดยเฉพาะหญ้าแฝกเป็นแนวทางการอนุรักษ์ดินและน้ำ และให้ความสำคัญในการป้องกันการเสื่อมโทรมของดินโดยรวม การป้องกันการสูญเสียดินและเพิ่มอินทรีย์วัตถุควบคู่กันไป

นับตั้งแต่วันแรกที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้มีพระราชดำริเกี่ยวกับหญ้าแฝกที่พระราชทานแก่ ดร. สุธเมธ ตันติเวชกุล ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๓๔ หญ้าแฝกก็ได้กลายมาเป็นพืชที่หลายหน่วยงาน เช่น ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริสวนพฤกษศาสตร์ กรมพัฒนาที่ดิน กรมวิชาการเกษตร รวมทั้งหน่วยงานอื่นๆ อีกไม่ต่ำกว่า ๓๐ หน่วยงาน ต่างก็เร่งศึกษาค้นคว้าวิจัยเรื่องหญ้าแฝก แม้ว่าในระยะหลายปีมานี้ จะได้มีการทดลองปลูกหญ้าแฝกและพืชหลายชนิดเพื่อใช้เป็นพืชป้องกันดินพังทลาย แต่หญ้าแฝกเป็นพืชชนิดเดียวที่ได้ผ่านการทดสอบ

กรมพัฒนาที่ดินซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการอนุรักษ์ดินและน้ำ การรักษาทรัพยากรดินและที่ดิน ไม่ให้เกิดการเสื่อมโทรม การใช้ประโยชน์ที่ดินให้ถูกต้องและเหมาะสมกับที่ดิน ดังนั้นการส่งเสริมการใช้หญ้าแฝกเพื่อการพัฒนาที่ดินโดยทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ ทั้งทางด้านเคมี กายภาพ รวมถึงชีวภาพ จึงเป็นงานหลักที่สำคัญของกรมฯ ในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา กรมฯ ได้ทำการรณรงค์และส่งเสริมการใช้หญ้าแฝกอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่รอบแหล่งน้ำ พื้นที่สองข้างทาง หรือพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของหน้าดิน เช่น ริมฝั่งแม่น้ำ ซึ่งในปี ๒๕๔๘ มีการกำหนดแผนงานกิจกรรมส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ มีเป้าหมายในการส่งเสริมและรณรงค์ให้เกษตรกรปลูกและการใช้ประโยชน์หญ้าแฝกอย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายของการรณรงค์ทั้งในพื้นที่ทำการเกษตร และพื้นที่เพื่อรักษาทรัพยากรดิน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของการปลูกหญ้าแฝก และนำหญ้าแฝกไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่การเกษตรอย่างแพร่หลาย
๒. เพื่อให้เกษตรกรเห็นการเปลี่ยนแปลงของผลผลิต ผลตอบแทน และปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีของเกษตรกร หลังจากนำหญ้าแฝกไปปลูกในพื้นที่การเกษตร
๓. เพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ รักษาความชื้นของดิน ปรับปรุงพื้นที่เสื่อมโทรม ช่วยให้สภาพของดินสามารถปลูกพืชได้

ผลการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	หน่วยนับ	แผน	ผลงาน	%
๔	ฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	ไร่	๑๒,๕๖๕	๑๒,๕๖๕	๑๐๐
	- รมรงค์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก (ปลูก+ส่งเสริม)	กล้า	๔,๓๖๘,๐๐๐	๔,๓๖๘,๐๐๐	๑๐๐
	- ผลิตกล้าหญ้าแฝกเพื่อปลูก	กล้า	๓,๑๘๕,๐๐๐	๓,๑๘๕,๐๐๐	๑๐๐
	- ผลิตกล้าหญ้าแฝกเพื่อส่งเสริม	กล้า	๑,๑๘๓,๐๐๐	๑,๑๘๓,๐๐๐	๑๐๐
	- จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่ ลุ่ม - ดอน	ไร่	๓๒๕	๓๒๕	๑๐๐
	- จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำชุมชนบนพื้นที่ สูง	ไร่	๑๑๐	๑๑๐	๑๐๐
	- จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ เสี่ยงภัยทางการเกษตร	ไร่	๘๑๐	๘๑๐	๑๐๐

รูปภาพประกอบการดำเนินงาน “ฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน”

กิจกรรม “รณรงค์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก (ปลูก+ส่งเสริม)”

จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่ลุ่ม - ดอน

บ้านใหม่พม่า หมู่ที่ ๖ ตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่
พื้นที่ดำเนินการ ๗๒๕ ไร่

กิจกรรม “ปรับปรุงแปลงนาแบบที่ ๑”

กิจกรรม “ถังพักน้ำ”

ป้ายโครงการ

จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำชุมชนบนพื้นที่สูง

แปลงที่ ๑ บ้านครกหนานทา หมู่ ๘ ตำบลห้วยโรง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่
พื้นที่ดำเนินการ ๖๐ ไร่

กิจกรรม “คูเบนน้ำรูปสี่เหลี่ยมคางหมู”

กิจกรรม “ถังพักน้ำ”

กิจกรรม “ชั้นบันไดดินแบบไม่ต่อเนื่อง”

ป้ายโครงการ

แปลงที่ ๒ บ้านน้ำพุสูง หมู่ ๕ ตำบลห้วยไร่ อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่
พื้นที่ดำเนินการ ๕๐ ไร่

กิจกรรม “คูเบนน้ำรูปสี่เหลี่ยมคางหมู”

กิจกรรม “ขึ้นบันไดดินแบบไม่ต่อเนื่อง”

ป้ายโครงการ

จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เสี่ยงภัยทางการเกษตร

แปลงที่ ๑ บ้านวังชันพัฒนา หมู่ ๑๑ ตำบลวังชัน อำเภอวังชัน จังหวัดแพร่
พื้นที่ดำเนินการ ๑๕๐ ไร่

กิจกรรม “คูเบนน้ำรูปสี่เหลี่ยมคางหมู”

กิจกรรม “ชั้นบันไดดินแบบไม่ต่อเนื่อง”

ป้ายโครงการ

แปลงที่ ๒ บ้านวังชัน หมู่ ๒ ตำบลวังชัน อำเภอวังชัน จังหวัดแพร่
พื้นที่ดำเนินการ ๑๐๐ ไร่

กิจกรรม “คูเบนน้ำรูปสี่เหลี่ยมคางหมู”

กิจกรรม “ขั้นบันไดดินแบบไม่ต่อเนื่อง”

ป้ายโครงการ

แปลงที่ ๓ บ้านน้ำพุสูง หมู่ ๒ ตำบลห้วยโรง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่
พื้นที่ดำเนินการ ๑๐๐ ไร่

กิจกรรม “คูเบนน้ำรูปสี่เหลี่ยมคางหมู”

กิจกรรม “ขั้นบันไดดินแบบไม่ต่อเนื่อง”

แปลงที่ ๔ บ้านแม่ทราย หมู่ ๓ ตำบลแม่ทราย อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่
พื้นที่ดำเนินการ ๑๕๐ ไร่

กิจกรรม “คูเบนน้ำรูปสี่เหลี่ยมคางหมู”

กิจกรรม “ขั้นบันไดดินแบบไม่ต่อเนื่อง”

ป้ายโครงการ

แปลงที่ ๕ บ้านครกหนานทา หมู่ ๘ ตำบลห้วยโรง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่
พื้นที่ดำเนินการ ๑๕๐ ไร่

กิจกรรม “คูเบนน้ำรูปสี่เหลี่ยมคางหมู”

กิจกรรม “ถังพักน้ำ ขนาด ๑.๕๗ ลบ.ม.”

กิจกรรม “ขึ้นบันไดดินแบบไม่ต่อนื่อง”

ป้ายโครงการ

แปลงที่ ๖ บ้านปากปาน หมู่ ๙ ตำบลไทรย้อย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่
พื้นที่ดำเนินการ ๑๐๐ ไร่

กิจกรรม “ปรับพื้นที่แบบที่ ๒ มีคูน้ำ”

กิจกรรม “ป่อดักตะกอนดิน”

กิจกรรม “ถังพักน้ำ ขนาด ๑.๕๗ ลบ.ม.”

กิจกรรม “ปรับพื้นที่ แบบที่ ๑ (Land Leveling)”

ป้ายโครงการ

แปลงที่ ๗ บ้านดง หมู่ ๔ ตำบลสวนเขื่อน อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่
พื้นที่ดำเนินการ ๖๐ ไร่

กิจกรรม “ปรับพื้นที่ แบบที่ ๑ (Land Leveling)”

กิจกรรม “ขุดคูน้ำ”

ป้ายโครงการ

ธนาคารลินค้าเกษตร (ธนาคารปุ๋ยอินทรีย์)

กรมพัฒนาที่ดิน เป็นหน่วยงานที่ดำเนินการในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพดิน เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ จากดินได้อย่างยั่งยืน และเพื่อเป็นการช่วยเกษตรกรลดต้นทุนการผลิตโดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมี/สารเคมี หรือร่วมกันใช้อย่างเหมาะสม ได้ดำเนินการจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์ขึ้นในพื้นที่การดูแลของ สถานีพัฒนาที่ดินในแต่ละจังหวัด รวมถึงหน่วยงานภายในกรมพัฒนาที่ดินที่มีศักยภาพในการผลิต เพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์ โดยมุ่งเน้นให้เกษตรกรนำเอาเศษวัสดุเหลือใช้ในไร่นา ในครัวเรือน และจากโรงงานอุตสาหกรรมมาฝากไว้ที่ธนาคาร ธนาคารจะทำการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ให้เกษตรกรมาเบิกถอนเอาไปใช้ประโยชน์ เมื่อวัสดุนั้นย่อยสลายเป็นปุ๋ยแล้ว หรือให้เกษตรกรกู้ยืมปุ๋ยจากธนาคารไปใช้แล้วใช้หนี้ด้วยวัสดุเหลือใช้จากไร่นาและโรงงานอุตสาหกรรม หรือปุ๋ยคอก เพื่อให้เกิดการผลิตและมีการนำไปใช้ประโยชน์ได้ถูกต้อง มีราคาถูก พร้อมทั้งช่วยลดปัญหาการเผา และปัญหาจากการกำจัดหรือทิ้งขยะในอนาคต

วัตถุประสงค์

- 1) ให้มีการดำเนินการผลิตและใช้ประโยชน์ปุ๋ยอินทรีย์อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน
- 2) เพื่อกระตุ้นให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของวัสดุเหลือใช้ในการเกษตรและโรงงานอุตสาหกรรม
- 3) ให้เกษตรกรลดละเลิกการเผาด้วยการนำเอาวัสดุเหลือใช้จากไร่นามาผลิตปุ๋ยอินทรีย์ลดการใช้ปุ๋ยเคมี เป็นการลดต้นทุนในการผลิต
- 4) เพื่อรณรงค์ส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรแบบเกษตรอินทรีย์ให้มากขึ้น

วิธีการและขั้นตอนการดำเนินงาน

- 1) สำรวจความต้องการปัจจัยการผลิต (วัสดุทางการเกษตร) ของธนาคารปุ๋ยอินทรีย์
- 2) สนับสนุนปัจจัยการผลิต (ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ)
- 3) ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน การใช้ปุ๋ยเคมีที่เหมาะสมร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์
- 4) ดำเนินการผลิตตามเป้าหมายที่ได้รับ เพื่อให้สมาชิกเบิกถอนมาใช้ประโยชน์ต่อไป
- 5) รายงานผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	หน่วยนับ	แผน	ผลงาน	%
๕	ธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	แห่ง	๑	๑	๑๐๐
	- ธนาคารปุ๋ยอินทรีย์(ต่อยอด)	แห่ง	๑	๑	๑๐๐
	- ธนาคารปุ๋ยหมัก พด.	ตัน	๔	๔	๑๐๐
	- ธนาคารน้ำหมักชีวภาพ	ลิตร	๔,๒๐๐	๔,๒๐๐	๑๐๐

รูปภาพประกอบการดำเนินงาน “ธนาคารสินค้าเกษตร”

กิจกรรม “ธนาคารปุ๋ยหมัก พด.”

กิจกรรม “ธนาคารน้ำหมักชีวภาพ”

ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

กรมพัฒนาที่ดิน มีนโยบายขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร พัฒนาเกษตรกรกลุ่มเดิมที่เข้มแข็ง เพื่อพัฒนาสู่เกษตรกรอินทรีย์ โดยการอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการผลิตสารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ พต.ของกรมพัฒนาที่ดิน การปรับปรุงบำรุงดิน การจัดการดินให้มีความเหมาะสมกับการทำการเกษตร เพื่อเป็นการสนับสนุนเกษตรกรที่มีศักยภาพและมีความมุ่งมั่นในการผลิตสารอินทรีย์เพื่อลดใช้สารเคมีทางการเกษตร และให้เห็นความสำคัญในการสนับสนุนส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้รับองค์ความรู้เรื่องทรัพยากรดิน ให้เยาวชนได้มีความรู้พื้นฐานด้านการเกษตรและการพัฒนาที่ดินได้อย่างถูกต้อง ดังนั้น การถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เยาวชนจึงมีความสำคัญ และหวังให้หมอดินน้อยสามารถเป็นแกนนำในการช่วยรณรงค์และขยายผลไปสู่ผู้ปกครอง นักเรียนและเกษตรกรทั่วไป ในการเพิ่มผลผลิตพืชภายใต้การปรับปรุงบำรุงดิน และรักษาสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเป็นการรณรงค์ส่งเสริมให้เกษตรกรเห็นความสำคัญในการปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตเป็นการดำเนินการตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้การผลิตและใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ พต.ของสถานีพัฒนาที่ดิน การปรับปรุงบำรุงดิน การจัดการดินให้มีความเหมาะสมกับการทำการเกษตร
๒. เพื่อสนับสนุนปัจจัยการผลิตทางการเกษตรให้กับกลุ่มเกษตรกรที่มีศักยภาพและมีความมุ่งมั่นในการผลิตและใช้สารอินทรีย์เพื่อลดใช้สารเคมีทางการเกษตร
๓. เพื่อเป็นแหล่งอาหารกลางวันให้กับนักเรียนในถิ่นทุรกันดาร หรือในพื้นที่หมู่บ้านยากจน
๔. เพื่อส่งเสริมหมอดินน้อยให้มีความรู้พื้นฐานทางด้านการพัฒนาที่ดิน และการทำเกษตรอินทรีย์สามารถขับเคลื่อนงานเกษตรอินทรีย์ของโรงเรียนได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

แผนการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	หน่วย นับ	แผนงาน	ผลงาน	%
๖	ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	ไร่	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๑๐๐
	- พัฒนาเกษตรกรของกลุ่มเดิมเข้มแข็งส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมี (ครัวไทยสู่ครัวโลก)	ไร่ ราย กลุ่ม	๕,๐๐๐ ๕๐๐ ๕๐	๕,๐๐๐ ๕๐๐ ๕๐	๑๐๐
	- ผลิต จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	๓๐	๓๐	๑๐๐
	- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน	ไร่	๖,๐๐๐	๖,๐๐๐	๑๐๐
	- สนับสนุนเกษตรกรอินทรีย์ในโรงเรียนใหม่	แห่ง	๑	๑	๑๐๐
	- ต่อยอดโรงเรียนเดิม	แห่ง	๖	๖	๑๐๐
	- โครงการหมู่บ้านปลอดขยะอินทรีย์ต้นแบบ (Zero Waste)	แห่ง	๑	๑	๑๐๐

รูปภาพประกอบการดำเนินงาน “ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร”

กิจกรรม “พัฒนาเกษตรกรของกลุ่มเดิมเข้มแข็งส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมี (ครัวไทยสู่ครัวโลก)”

กิจกรรม “ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน”

กิจกรรม “สนับสนุนเกษตรกรอินทรีย์ในโรงเรียนใหม่”

กิจกรรม “สนับสนุนเกษตรอินทรีย์ต่อยอดโรงเรียนเดิม”

กิจกรรม “โครงการหมู่บ้านปลอดขยะอินทรีย์ต้นแบบ (Zero Waste)”

ส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

เกษตรอินทรีย์เป็นกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนการเกษตรของเกษตรกรรายย่อย การส่งเสริมสนับสนุน ให้เกษตรกรรายย่อยมีผลผลิตที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานการผลิตเป็นที่ยอมรับ ทำให้สามารถขยายช่องทาง การตลาด สร้างงานและสร้างรายได้ก่อเกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และแก้ปัญหาต่างๆ ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางอาหาร ลดความยากจน และสร้างภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพ ภูมิอากาศ

เกษตรอินทรีย์ไม่ได้ถูกจำกัดว่าจะต้องได้รับการรับรองจากหน่วยงานตรวจรับรองเท่านั้น ยังมี เกษตรกรรายย่อยที่ทำเกษตรอินทรีย์ด้วยจิตวิญญาณ เป็นวิถีชีวิตอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างเกื้อกูล อาจ เรียกว่า “เกษตรอินทรีย์พื้นบ้าน หรือ เกษตรอินทรีย์ผสมผสาน” เกษตรกรเหล่านี้ไม่สามารถเข้าถึงหน่วย ตรวจรับรองได้เพราะมีค่าตรวจรับรองสูงและไม่คุ้มกับผลผลิตที่มีน้อย รวมทั้งระบบการตรวจต้องมีเอกสาร ให้บันทึกจำนวนมากไม่เหมาะกับเกษตรกรรายย่อย ดังนั้นการขับเคลื่อนให้เกิดการกลุ่มผลิตเกษตรอินทรีย์ มากขึ้นเพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภคจำเป็นต้องทำสอดคล้องกันทั้งระบบตั้งแต่ การผลิต การ รับประทานคุณภาพจนถึงการตลาด ขึ้นอยู่กับผู้ผลิตต้องการเข้าสู่การตลาดระดับใดที่คู่ค้าและผู้บริโภค ยอมรับ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้รับองค์ความรู้เรื่องระบบการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของประเทศไทย โดยสามารถยื่นขอรับรองมาตรฐานพืชอินทรีย์กับกรมวิชาการเกษตรและมาตรฐานข้าวอินทรีย์กับกรมการข้าว หรือยื่นขอรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์จากหน่วยตรวจรับรองภายนอก หรือได้ใบรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์จากมูลนิธิเกษตรอินทรีย์ โดยใช้กระบวนการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

๒. เพื่อให้กลุ่มเกษตรกรได้เข้าใจถึงหลักการผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์ และแนวทางการขับเคลื่อนกระบวนการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้ในการพัฒนากลุ่มให้ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ PGS

๓. เพื่อพัฒนากลุ่มเกษตรกรให้เข้าสู่ระบบการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ได้ และให้การสนับสนุนปัจจัยการผลิตทางการเกษตรที่จำเป็นสำหรับการผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์

ผลการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	หน่วยนับ	แผนงาน	ผลงาน	%
๗	ส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม	ไร่	๕๘	๕๘	๑๐๐
		ราย	๑๐	๑๐	
		กลุ่ม	๑	๑	
-	กลุ่มต่อยอดขั้นที่ ๒	ไร่	๕๘	๕๘	๑๐๐
		ราย	๑๐	๑๐	
		กลุ่ม	๑	๑	

รูปภาพประกอบการดำเนินงาน

“ส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม”

กลุ่มตัวอย่างขั้นที่ ๒

พัฒนาคุณภาพดินในระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่

โครงสร้างภาคการเกษตรของไทย เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรขนาดเล็ก และเป็นการผลิตที่มีลักษณะต่างคนต่างทำ การดำเนินการลักษณะดังกล่าวทำให้ภาคเกษตรต้องเผชิญกับปัญหาและข้อจำกัดต่างๆ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อรายได้และความเป็นอยู่ของเกษตรกร เช่น ปัญหาด้านต้นทุนการผลิต ได้แก่ ค่าพันธุ์ ค่าปัจจัยการผลิตต่างๆ ค่าใช้จ่ายของเครื่องจักรกลการเกษตร และค่าจ้างแรงงานด้านการเกษตร รวมทั้ง ปัญหาการขาดอำนาจการต่อรองของเกษตรกรตลอดกระบวนการผลิต (Production Process) การจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) และปัญหาด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่ยังไม่เข้าถึงตัวเกษตรกรได้เท่าที่ควร

เพื่อเป็นการลดข้อจำกัดดังกล่าว จะต้องส่งเสริมให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มการผลิต และการบริหารจัดการร่วมกัน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีภารกิจต้องดูแลคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ต้องให้การสนับสนุนและส่งเสริม การผลิตสินค้าเกษตรของเกษตรกรให้มีคุณภาพได้มาตรฐานเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตร และเพิ่มรายได้ของเกษตรกร จึงได้กำหนดระบบการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ที่มีการบริหารจัดการร่วมกัน ให้เกษตรกรเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงาน ผลักดันให้เกษตรกรรวมกลุ่มในการผลิตเพื่อร่วมกันจัดหาปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพ ราคาเป็นธรรมเพื่อลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ตลอดจนการจัดการด้านการตลาดโดยหน่วยงานภาครัฐ ให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มและบริหารจัดการร่วมกัน เพื่อให้เกิดการรวมกันผลิตและรวมกันจำหน่าย โดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน
2. เพื่อให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตและมีผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น รวมทั้งผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐานภายใต้การบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

ผลการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	หน่วยนับ	แผนงาน	ผลงาน	%
๘	พัฒนาคุณภาพดินในระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	แปลง	๓๗	๓๗	๑๐๐
	โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปี ๒๕๖๖ (กรมส่งเสริมการเกษตร)	แปลง	๓๓	๓๓	๑๐๐
	- ผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์	ตัน	๑๑	๑๑	๑๐๐
	- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด	ไร่	๒,๒๐๐	๒,๒๐๐	๑๐๐
	- ปรับปรุงพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์)	ตัน	๓๕	๓๕	๑๐๐
	- บริการวิเคราะห์ดิน	ตัวอย่าง	๑๐๒	๑๐๒	๑๐๐
	- ถ่ายทอดองค์ความรู้	ครั้ง	๓๓	๓๓	๑๐๐
	- ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	๗๐	๗๐	๑๐๐
	- ผลิตปุ๋ยหมัก (พด.)	ตัน	๔๒	๔๒	๑๐๐

ที่	กิจกรรม	หน่วย นับ	แผนงาน	ผลงาน	%
	- ผลิตน้ำหมักชีวภาพ	ลิตร	๓๑,๖๐๐	๓๑,๖๐๐	๑๐๐
	- บริการวิเคราะห์ดิน	ตัวอย่าง	๑๐๒	๑๐๒	๑๐๐
	- ถ่ายทอดองค์ความรู้	ครั้ง	๓๓	๓๓	๑๐๐
	โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปี ๒๕๖๖ (กรมการข้าว)	แปลง	๔	๔	๑๐๐
	- ไถกลบตอซัง	แปลง	๒	๒	๑๐๐
	- ผลิตน้ำหมักชีวภาพ	ลิตร	๓๐๐	๓๐๐	๑๐๐
	- บริการวิเคราะห์ดิน	ตัวอย่าง	๔	๔	๑๐๐
	- ถ่ายทอดองค์ความรู้	ครั้ง	๔	๔	๑๐๐

พื้นที่ดำเนินการ แปลงใหญ่กรมส่งเสริมการเกษตร

ที่	ชื่อแปลงใหญ่	ที่ตั้งแปลง	พื้นที่ (ไร่)	เกษตรกร (ราย)	ปีที่เริ่ม ดำเนินการ
๑	ส้มเขียวหวาน	ม.๖ ต.วังชัน อ.วังชัน จ.แพร่	๔๒๐	๕๓	๒๕๖๔
๒	ไผ่	ม.๓ ต.ป่าสัก อ.วังชัน จ.แพร่	๓๐๘	๙๕	๒๕๖๔
๓	ส้มเขียวหวาน	ม.๑๐ ต.นาพูน อ.วังชัน จ.แพร่	๒๙๖	๓๔	๒๕๖๕
๔	ส้มเขียวหวาน	ม.๓ ต.วังชัน อ.วังชัน จ.แพร่	๒๕๖	๓๗	๒๕๖๖
๕	ส้มเขียวหวาน	ม.๓ ต.แม่ป่าก อ.วังชัน จ.แพร่	๖๐๗	๕๔	๒๕๖๖
๖	ส้มโอ	ม.๓ ต.ปากกาง อ.ลอง จ.แพร่	๒๙๗	๖๘	๒๕๖๕
๗	ส้มโอ	ม.๑ ต.ปากกาง อ.ลอง จ.แพร่	๑๑๖	๗๐	๒๕๖๕
๘	ยางพารา	ต.ทุ่งแล้ง อ.ลอง จ.แพร่	๓๗๐	๓๖	๒๕๖๖
๙	ยางพารา	ต.บ่อเหล็กแกง อ.ลอง จ.แพร่	๓๐๐	๓๐	๒๕๖๖
๑๐	ลำไย	ม.๑๒ ต.บ้านปง อ.สูงเม่น จ.แพร่	๑๑๙	๓๐	๒๕๖๔
๑๑	พืชผัก/สมุนไพร	ม.๘ ต.น้ำขำ อ.สูงเม่น จ.แพร่	๕๗	๓๔	๒๕๖๔
๑๒	พืชผัก/สมุนไพร	ม.๓ ต.สบสาย อ.สูงเม่น จ.แพร่	๑๘	๓๖	๒๕๖๕
๑๓	พืชผัก/สมุนไพร	ม.๑ ต.ป่าเมต อ.เมืองแพร่ จ.แพร่	๔๔	๓๕	๒๕๖๔
๑๔	มะม่วง	ม.๑ ต.บ้านถิ่นอ.เมืองแพร่ จ.แพร่	๑๑๐	๓๔	๒๕๖๕

ที่	ชื่อแปลงใหญ่	ที่ตั้งแปลง	พื้นที่ (ไร่)	เกษตรกร (ราย)	ปีที่เริ่มดำเนินการ
๑๕	พริก	ม.๔ ต.แม่ยางฮ่อ ต.ร้องกวาง จ.แพร่	๓๕	๖๒	๒๕๖๔
๑๖	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	ม.๕ ต.น้ำเลา ต.ร้องกวาง จ.แพร่	๑,๒๓๘	๑๐๒	๒๕๖๔
๑๗	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	ม.๕ ต.ร้องกวาง ต.ร้องกวาง จ.แพร่	๑,๓๖๔	๑๑๕	๒๕๖๔
๑๘	สับปะรด	ม.๑๔ ต.บ้านเวียง ต.ร้องกวาง จ.แพร่	๖๒	๔๑	๒๕๖๔
๑๙	ยางพารา	ม.๔ ต.ไผ่โทน ต.ร้องกวาง จ.แพร่	๔๐๐	๔๐	๒๕๖๔
๒๐	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	ม.๑ ต.แม่ยางร้อง ต.ร้องกวาง จ.แพร่	๑,๐๑๐	๑๐๘	๒๕๖๕
๒๑	ยางพารา	ต.แม่ทราย ต.ร้องกวาง จ.แพร่	๓๖๐	๓๘	๒๕๖๕
๒๒	ผักกูด	ม.๑ ต.น้ำเลา ต.ร้องกวาง จ.แพร่	๘	๓๐	๒๕๖๖
๒๓	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	ม.๑ ต.ไผ่โทน ต.ร้องกวาง จ.แพร่	๑,๐๙๑	๘๔	๒๕๖๖
๒๔	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	ม.๕ ต.ทุ่งศรี ต.ร้องกวาง จ.แพร่	๗๓๕	๗๗	๒๕๖๖
๒๕	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	ม.๙ ต.บ้านเวียง ต.ร้องกวาง จ.แพร่	๔๑๓	๗๒	๒๕๖๖
๒๖	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	ม.๙ ต.แม่ยางตาล ต.ร้องกวาง จ.แพร่	๖๒๖	๗๓	๒๕๖๖
๒๗	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	ม.๒ ต.ทุ่งศรี ต.ร้องกวาง จ.แพร่	๑,๐๐๖	๗๕	๒๕๖๖
๒๘	ลำไย	ม.๒ ต.แดนชุมพล อ.สอง จ.แพร่	๑๗๘	๓๐	๒๕๖๔
๒๙	ลำไย	ม.๖ ต.ทุ่งน้ำ อ.สอง จ.แพร่	๙๗	๓๖	๒๕๖๕
๓๐	พริก	ม.๑ ต.ทุ่งน้ำ อ.สอง จ.แพร่	๑๑๓	๓๖	๒๕๖๕
๓๑	พริก	ต.แม่คำมี อ.หนองม่วงไข่ จ.แพร่	๕๐	๓๐	๒๕๖๕
๓๒	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	ม.๒ ต.น้ำริด อ.หนองม่วงไข่ จ.แพร่	๔๗๐	๓๙	๒๕๖๕
๓๓	ถั่วเขียวผิวดำ	ต.ทุ่งแก้ว อ.หนองม่วงไข่ จ.แพร่	๓๔๒	๓๔	๒๕๖๖

พื้นที่ดำเนินการ แปลงใหญ่กรมการข้าว

ที่	ชื่อแปลงใหญ่	ที่ตั้งแปลง	พื้นที่ (ไร่)	เกษตรกร (ราย)	ปีที่เริ่มดำเนินการ
๑	ข้าว	ม.๕ ต.บ้านเหล่า อ.สูงเม่น จ.แพร่	๔๖๕.๕๐	๔๑	๒๕๖๔
๒	ข้าว	ม.๔ ต.ปงป่าหวาย อ.เด่นชัย จ.แพร่	๔๙๑.๕๐	๔๖	๒๕๖๔
๓	ข้าว	ม.๒ ต.แม่ยม อ.เมืองแพร่ จ.แพร่	๓๐๖.๗๕	๓๑	๒๕๖๖
๔	ข้าว	ม.๔ ต.แม่ยางตาล อ.ร้องกวาง จ.แพร่	๖๕๔.๕๐	๗๓	๒๕๖๖

รูปภาพประกอบการดำเนินงาน

“โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปี ๒๕๖๖” (กรมส่งเสริมการเกษตร) จำนวน ๓๓ แปลง

กิจกรรม “ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด”

กิจกรรม “ผลิตปุ๋ยหมัก พด.”

กิจกรรม “ผลิตน้ำหมักชีวภาพ”

กิจกรรม “ถ่ายทอดองค์ความรู้”

รูปภาพประกอบการดำเนินงาน

“โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปี ๒๕๖๖” (กรมการข้าว) จำนวน ๔ แปลง

กิจกรรม “ไถกลบตอซัง”

กิจกรรม “ผลิตน้ำหมักชีวภาพ”

กิจกรรม “ถ่ายทอดองค์ความรู้”

พัฒนาที่ดินเพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map

กรมพัฒนาที่ดิน จึงให้ความสำคัญกับพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ปลูกข้าว ซึ่งมีจำนวนมากถึง ๘.๕ ล้านไร่ ทั่วประเทศ ให้เกิดการปรับเปลี่ยนพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม เพื่อทำการเกษตรผสมผสาน ให้เกิดผลผลิตที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการเพาะปลูกอย่างยั่งยืนในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม จึงได้จัดทำโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมในการปลูกข้าว เพื่อทำการเกษตรผสมผสาน ภายใต้โครงการสนับสนุนการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๙ รับทราบตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รายงานว่าการจัดทำแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agricultural Map for Adaptive Management : Agri-Map) มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแผนที่สำหรับบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การเพาะปลูก และผลผลิตด้านการเกษตรรายจังหวัด ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต ในมิติของปัจจัยการผลิต อุปสงค์ และอุปทาน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมในการปลูกข้าว ให้มีการปรับเปลี่ยนพื้นที่เป็นรูปแบบเกษตรผสมผสาน ให้ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และสามารถช่วยเหลือตนเองได้
๒. เพื่อลดพื้นที่ปลูกข้าวที่ไม่เหมาะสม ให้มีความเหมาะสมกับพื้นที่ และลด Supply ส่วนเกินจากตลาดที่เป็นผลให้ผลผลิตข้าวมีราคาตกต่ำ และไม่มีคุณภาพ

ผลการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	หน่วย นับ	แผนงาน	ผลงาน	%
๙	พัฒนาที่ดินเพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map	ไร่	๓๐๕	๓๐๕	๑๐๐
	- ปรับเปลี่ยนพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมในการปลูกข้าวเพื่อทำเกษตรผสมผสาน	ไร่	๓๐๕	๓๐๕	๑๐๐
	ปรับปรุงและเพิ่มศักยภาพการผลิตในพื้นที่ตาม Agri-Map	แห่ง	๒	๒	๑๐๐
	- ปรับปรุงพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์)	ตัน	๗๐	๗๐	๑๐๐
	- ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์)	ไร่	๑๔๐	๑๔๐	๑๐๐
	- เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	๑.๕๐	๑.๕๐	๑๐๐
	- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด	ไร่	๓๐๐	๓๐๐	๑๐๐
	- ผลิตปุ๋ยหมัก พด.	ตัน	๔๗.๕๐	๔๗.๕๐	๑๐๐
	- น้ำหมักชีวภาพ	ลิตร	๓,๗๕๐	๓,๗๕๐	๑๐๐
	ปรับปรุงและเพิ่มศักยภาพการผลิตในพื้นที่ตาม Agri-Map (เพิ่มเติม)	แห่ง	๑	๑	๑๐๐

ที่	กิจกรรม	หน่วย นับ	แผนงาน	ผลงาน	%
	- ผลิตปุ๋ยหมัก พด.	ตัน	๒๕	๒๕	๑๐๐
	- น้ำหมักชีวภาพ	ลิตร	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐	๑๐๐

รูปภาพประกอบการดำเนินงาน
“พัฒนาที่ดินเพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map”

กิจกรรม “ปรับเปลี่ยนพื้นที่ไม่เหมาะสมในการปลูกข้าวเพื่อทำเกษตรผสมผสาน”

กิจกรรม “ปรับปรุงและเพิ่มศักยภาพการผลิตในพื้นที่ตาม Agri-Map”

เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินโครงการ ๑ ตำบล ๑ กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่

ดินเป็นทรัพยากรที่สำคัญต่อการเกษตรเนื่องจากดินเป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิตของพืช โดยทั่วไปดินที่มีความเหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืช คือ ดินที่อุดมสมบูรณ์มีแร่ธาตุอาหารที่จำเป็นสำหรับการเจริญเติบโตของพืช ขณะเดียวกันก็มีสมบัติทางกายภาพที่เหมาะสมสำหรับเป็นที่ยึดเกาะของรากพืช ช่วยยึดลำต้นให้แน่น ไม่ให้ล้มเอียง และยังทำหน้าที่เก็บกักน้ำเพื่อการเจริญเติบโตของพืช ให้อากาศแก่รากพืชเพื่อการหายใจ ทั้งนี้ดินที่เกิดจากการขุดสระเก็บน้ำที่ปรับเปลี่ยนในพื้นที่โครงการ ๑ ตำบล ๑ กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ เป็นดินล่างที่มีความอุดมสมบูรณ์และมีธาตุอาหารในดินต่ำ กรมพัฒนาที่ดินจึงมีความจำเป็นต้องดำเนินการปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ดินมีสภาพอุดมสมบูรณ์เหมาะสมแก่การปลูกพืชให้เจริญเติบโตและให้ผลผลิตได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

๑ เพื่อปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่โครงการ ๑ ตำบล ๑ กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ ให้มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสมต่อการทำการเกษตร

๒ เพื่อให้เกษตรกรโครงการ ๑ ตำบล ๑ กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่มีความรู้ความเข้าใจด้านการพัฒนาที่ดินอย่างถูกต้อง และนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองได้อย่างเหมาะสม สามารถลดรายจ่ายในการทำการเกษตรได้

ผลการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	หน่วยนับ	แผนงาน	ผลงาน	%
๑๐	เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินโครงการ ๑ ตำบล ๑ กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่	ราย	๑๐	๑๐	๑๐๐
	- สาธิตการปรับปรุงดิน	ราย	๑๐	๑๐	๑๐๐

รูปภาพประกอบการดำเนินงาน

“เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ โครงการ ๑ ตำบล ๑ กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่”

กิจกรรม “สนับสนุนและสาธิตการปรับปรุงและบำรุงดิน”

การบริหารจัดการทรัพยากรดินระดับตำบล

ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๗๒ (๑) ได้กำหนดให้มีการ “วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน” ต่อมาได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ ลงวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๑ มีแผนการปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดให้มีการจัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติ ทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดินตำบล จำนวน ๗,๒๒๕ ตำบล ให้แล้วเสร็จภายในปี ๒๕๖๕ ตลอดจนนำแผนการใช้ที่ดินตำบลไปสู่การปฏิบัติเพื่อเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนปฏิรูปประเทศดังกล่าวข้างต้น จึงได้จัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อให้การใช้ที่ดินในระดับตำบล มีผลตอบสนองสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่และเป็นไปอย่างยั่งยืน

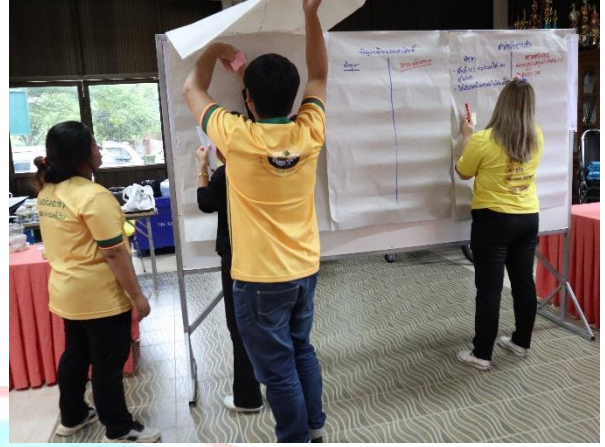
ผลการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	หน่วยนับ	แผนงาน	ผลงาน	%
๑๑	การบริหารจัดการทรัพยากรดินระดับตำบล	ตำบล	๑๕	๑๕	๑๐๐
	- กิจกรรมวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม	ตำบล	๑๕	๑๕	๑๐๐
	- จัดทำรูปเล่มโครงการบริหารจัดการทรัพยากรดินระดับตำบล				

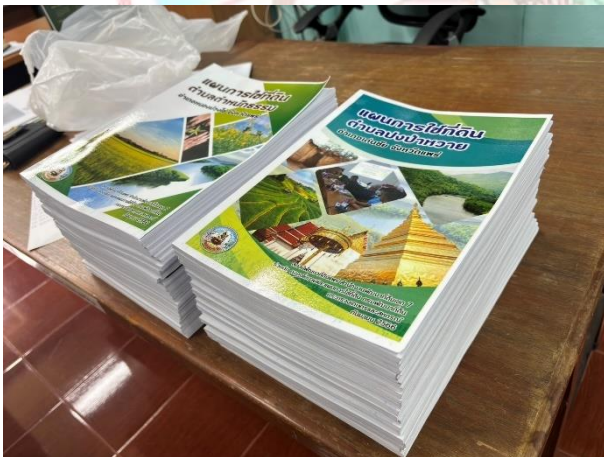
รูปภาพประกอบการดำเนินงาน

“การบริหารจัดการทรัพยากรดินระดับตำบล”

กิจกรรม “วิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA)”

กิจกรรม “จัดทำรูปเล่มโครงการบริหารจัดการทรัพยากรที่ดินระดับตำบล”

การก่อสร้างแหล่งน้ำไร่นานอกเขตชลประทาน

กรมพัฒนาที่ดิน ได้มีการสร้างแหล่งน้ำในไร่นามาตั้งแต่อดีตซึ่งก็ยังไม่เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกร โดยเฉพาะในพื้นที่นอกเขตชลประทานซึ่งมีเนื้อที่มากถึง ๑๐๔.๑๒ ล้านไร่ จึงยังมีความต้องการแหล่งน้ำเพื่อทำการเกษตรอีกเป็นจำนวนมาก ดังนั้น การขุดสระน้ำในพื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรโดยเน้นพื้นที่เป้าหมายนอกเขตชลประทานจึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์แหล่งน้ำในไร่นาพื้นผิวดินพื้นชีวิตเพิ่มผลผลิตเพิ่มรายได้ และเป็นไปตามความสมัครใจและความต้องการของเกษตรกรอย่างต่อเนื่องต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำไว้ในพื้นที่ทำการเกษตรนอกเขตชลประทาน
๒. เพื่อเพิ่มผลผลิตและรายได้ให้แก่เกษตรกร

วิธีการดำเนินงาน

๑. เจ้าหน้าที่ทำการคัดเลือกพื้นที่เกษตรกรที่แจ้งความต้องการขุดสระตามหลักเกณฑ์ดังนี้
  - บริเวณที่จะทำการขุดสระเก็บน้ำประจำไร่นา จะต้องเป็นพื้นที่ลุ่มหรือในพื้นที่เหมาะแก่การทํานาความลาดชันของพื้นที่ไม่เกิน ๒ เปอร์เซ็นต์
  - สระที่จะขุดต้องมีพื้นที่รับน้ำท่าไม่น้อยกว่า ๘ เท่าของขนาดสระโดยให้สังเกตจากร่องน้ำหรือข้อมูลปริมาณน้ำท่าในพื้นที่
  - บริเวณที่จะขุดสระจะต้องเป็นดินที่มีดินเหนียวปนอยู่ไม่น้อยกว่า ๒๐ เปอร์เซ็นต์ตลอดความลึก ๓ เมตรจากผิวดินเพื่อให้กักเก็บน้ำได้
  - ความลึกของสระ จะต้องไม่เกิน ๓ เมตร
  - สระเก็บน้ำมีความจุอย่างน้อย ๑,๒๖๐ ลบ.ม.ตามปริมาณงานดินขุดโดยสระเก็บน้ำไม่จำเป็นต้องเป็นไปตามรูปแบบมาตรฐานอาจเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าหรือรูปแบบอื่นได้
๒. การมีส่วนร่วมของเกษตรกร
  - เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจะมีส่วนร่วมในการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการขุดสระน้ำจำนวน ๒,๕๐๐ บาทต่อบ่อเป็นค่าขนย้ายเครื่องจักร
  - พื้นที่ขุดสระน้ำจะต้องเป็นพื้นที่ทำการเกษตร ที่เกษตรกรเป็นเจ้าของมีเอกสารสิทธิ์ และมีหนังสือยินยอมให้เข้าดำเนินการขุดสระน้ำ ทั้งนี้ เกษตรกรเจ้าของที่ดินจะเป็นผู้คัดเลือกพื้นที่ขุดสระน้ำโดยเจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดินจะให้คำปรึกษาแนะนำตรวจสอบความเหมาะสมรูปแบบของสระน้ำขนาดอย่างน้อย ๑,๒๖๐ ลบ.ม. สามารถปรับได้ตามความเหมาะสมของพื้นที่
  - ภายหลังจากการขุดสระเสร็จเรียบร้อยเกษตรกรต้องมีความตั้งใจประกอบอาชีพทางการเกษตร
  - สถานีพัฒนาที่ดินจะประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมบูรณาการการพัฒนาอาชีพให้แก่เกษตรกรได้แก่ด้านการประมงการเลี้ยงสัตว์การปลูกพืชเป็นต้น

ผลการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	หน่วยนับ	แผนงาน	ผลงาน	%
๑๒	ก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	๒๙๘	๒๙๘	๑๐๐
	- ก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด ๑,๒๖๐ ลบ.ม.	บ่อ	๑๙๘	๑๙๘	๑๐๐
	- ค่าสำรวจและติดตามการก่อสร้าง	บ่อ	๒๙๘	๒๙๘	๑๐๐

รูปภาพประกอบการดำเนินงาน
“การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน”

กิจกรรม “ก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นา ขนาด ๑,๒๖๐ ลบ.”

ส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ตามกรอบแผนแม่บทโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ระยะ ๕ ปีที่หก (ตุลาคม ๒๕๕๙-กันยายน ๒๕๖๔) ภายใต้กรอบการเรียนรู้ ทรัพยากร กิจกรรมที่ ๑ กิจกรรมปกป้องทรัพยากร เป็นกิจกรรมที่มีแนวปฏิบัติให้มีพื้นที่ปกป้องพื้นที่ป่าธรรมชาติให้มีกระจายอยู่ทั่วประเทศ ในทุกเขตพรรณพฤกษชาติ โดยดำเนินงานนอกพื้นที่รับผิดชอบของ กรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ดำเนินการในพื้นที่ป่าธรรมชาติของหน่วยงานในสังกัดกรมพัฒนาที่ดิน จากนั้นมีการสำรวจจัดทำทะเบียน รหัสไม้ประจำต้นไม้ สำรวจดินและทรัพยากรชีวภาพอื่นๆ ศึกษาและนำมาใช้ประโยชน์ต่อไป และภายใต้กรอบการสร้างจิตสำนึก กิจกรรมที่ ๗ กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรงานอบรม กรมพัฒนาที่ดิน ตระหนักถึงความสำคัญของโรงเรียนซึ่งถือเป็นแหล่งเรียนรู้เบื้องต้นของเยาวชน จึงดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการปลูกจิตสำนึกการเรียนรู้ให้แก่เยาวชน ให้มีความรู้ ความเข้าใจ รู้จักรักษา หวงแหน และเห็นความสำคัญของทรัพยากรดิน สามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างถูกต้องและยั่งยืน ขยายผลไปสู่ผู้ปกครองและเกษตรกรทั่วไป และพัฒนาไปสู่การเป็นเกษตรกรที่มีคุณภาพในอนาคต

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.)
๒. เพื่อรักษาทรัพยากรดั้งเดิมในพื้นที่ปกป้องทรัพยากรของสถานีพัฒนาที่ดิน
๓. เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรดินให้กับโรงเรียนที่เป็นสมาชิก สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

ผลการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	หน่วยนับ	แผนงาน	ผลงาน	%
๑๓	ส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	แห่ง	๕	๕	๑๐๐
	-การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรให้แก่สมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน	แห่ง	๔	๔	๑๐๐
	-โรงเรียนใหม่	แห่ง	๒	๒	๑๐๐
	-โรงเรียนต่อยอดโรงเรียนเดิม	แห่ง	๒	๒	๑๐๐

รูปภาพประกอบการดำเนินงาน
“โครงการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรให้แก่สมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน”

กิจกรรม “สนับสนุนปัจจัยการผลิตโรงเรียนใหม่”

กิจกรรม “สนับสนุนปัจจัยการผลิตโรงเรียนต่อ”

ส่งเสริมการไถกลบและผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

ปัญหาภาวะทางอากาศเริ่มทวีความรุนแรงมากขึ้น หลายจังหวัดทางภาคเหนือเกิดภาวะวิกฤติจึงต้องประกาศเป็นจังหวัดภัยพิบัติทางธรรมชาติโดยเฉพาะในช่วงฤดูหนาว ซึ่งประชาชนต้องสูดดมหมอกควันพิษเข้าไป ส่งผลกระทบบ่อให้เกิดโรคทางเดินหายใจ โดยเฉพาะกับเด็กและผู้สูงอายุ หรือผู้ที่มีโรคประจำตัวอื่น ๆ ซึ่งการแก้ปัญหาภาวะทางอากาศโดยการรณรงค์ห้ามเผาป่า เผาเศษวัสดุ และเผาขยะจากชุมชนต่าง ๆ ยังไม่สามารถแก้ปัญหานี้ได้ เนื่องจากยังมีการพบเห็นการเผาอยู่ทุกปี การให้ความรู้ ให้คำแนะนำ และส่งเสริมให้ความรู้แก่เกษตรกร และผู้นำในชุมชนให้ตระหนักถึงปัญหาและร่วมมือกันอย่างจริงจังในการไม่เผาเศษวัสดุ หากมีการเผา ก็ให้มีบทลงโทษ และมีรางวัลให้แก่ผู้แจ้งเบาะแส และสร้างแรงจูงใจในการทำปุ๋ยหมักไว้ใช้เอง โดยการนำเศษวัสดุจากพื้นที่เกษตรกรรม เช่น ฟางข้าว ชังข้าวโพด เป็นต้น มาทำปุ๋ยหมักซึ่งจะเป็นการลดปัญหาการเผาเศษวัสดุได้ทางหนึ่ง ทั้งยังเป็นการเพิ่มมูลค่าให้แก่วัสดุเหล่านั้นและเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดินด้วย

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อจัดการเศษวัสดุในพื้นที่เกษตรกรรมตามหลักวิชาการ
- ๒.๒ เพื่อปรับปรุงบำรุงดินให้เหมาะสมกับการปลูกพืชได้อย่างยั่งยืน
- ๒.๓ เพื่อลดการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่เกิดจากการเผาเศษวัสดุเพื่อเตรียมดินปลูกพืช

ผลการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	หน่วยนับ	แผนงาน	ผลงาน	%
๑๔	ส่งเสริมการไถกลบและผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อป้องกันหมอกและควันในพื้นที่เกษตรภาคเหนือ	ไร่ ตัน	๒,๙๘๒ ๒๒๒	๒,๙๘๒ ๒๒๒	๑๐๐
	- ไถกลบตอซัง	ไร่	๒,๙๘๒	๒,๙๘๒	๑๐๐
	- ผลิตปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน	ตัน	๒๒๒	๒๒๒	๑๐๐
	- “ไถกลบแทนเผา บรรเทาหมอกพิษ พิชิตหมอกควัน”	ไร่	๑๐	๑๐	๑๐๐

รูปภาพประกอบการดำเนินงาน

“โครงการส่งเสริมการไถกลบและผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อป้องกันหมอกและควันในพื้นที่เกษตรภาคเหนือ”

กิจกรรม “ไถกลบตอซัง”

กิจกรรม “ผลิตปุ๋ยหมัก พด.”

กิจกรรม “ไถกลบแทนเผา บรรเทามลพิษ พิษิตหมอกควัน”

พัฒนาเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินในศูนย์เรียนรู้ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ขึ้นเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชนที่เกิดจากปัญหาของชุมชนและสามารถตอบสนองความต้องการด้านการเกษตรของชุมชนได้ และเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการเกษตร โดยเน้นการเรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ในประเด็นการเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุนการผลิต การพัฒนาคุณภาพและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิต ตลอดจนยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องตลอดฤดูกาลผลิต เกษตรกรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเกษตรกรต้นแบบ ในลักษณะของเกษตรกรสอนเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรที่มาเรียนรู้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเกิดจิตสำนึกในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ที่มีการใช้ปัจจัยการผลิตได้อย่างเหมาะสม และนำองค์ความรู้ที่ได้รับจาก ศพก. ไปประยุกต์ใช้เพื่อลดต้นทุนการผลิต เพิ่มปริมาณและคุณภาพของผลผลิตผลิตสินค้าที่ค้ำประกันถึงสภาพแวดล้อม และมีระบบการผลิตที่พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งยังเป็นจุดที่ให้บริการข้อมูลข่าวสารและบริการด้านการเกษตรต่าง ๆ กับเกษตรกร อีกทั้งยังใช้เป็นจุดนัดพบในการพบปะพูดคุยของเจ้าหน้าที่กับเกษตรกร และเกษตรกรกับเกษตรกรด้วยกันเอง

วัตถุประสงค์

๑. เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งการให้บริการทางการเกษตร และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่
๒. เพื่อเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่

กระบวนการดำเนินงาน

๑. กระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยี
  - ๑.๑ วิเคราะห์เกษตรกรเป้าหมายจากเกษตรกรในพื้นที่ที่ประกอบอาชีพตามชนิดสินค้าหลักในระดับอำเภอ
  - ๑.๒ คัดเลือกเกษตรกรผู้นำที่จะทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรเป้าหมายในอำเภอให้ครอบคลุมทุกตำบลที่ผลิตสินค้าหลัก โดยมีสัดส่วนเกษตรกรผู้นำ ๑ คน รับผิดชอบเกษตรกรเป้าหมาย ๒๕ - ๓๐ คน
  - ๑.๓ พัฒนาเกษตรกรผู้นำ เพื่อให้มีความรู้ สามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรเป้าหมายได้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โรงเรียนเกษตรกร เป็นต้น
  - ๑.๔ เกษตรกรผู้นำจัดการเรียนรู้แก่เกษตรกรเป้าหมายในชุมชนของตนเอง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โรงเรียนเกษตรกร เป็นต้น
๒. กระบวนการให้บริการ
  - ๒.๑ เกษตรกรทั่วไปสามารถเข้ามาใช้บริการทางวิชาการ และข้อมูลข่าวสารต่างๆ รวมทั้งสามารถเข้าเรียนรู้ตามหลักสูตรและแผนการถ่ายทอดที่กำหนด โดยการศึกษาและแลกเปลี่ยนกับเกษตรกรต้นแบบและเกษตรกรผู้นำที่ศูนย์เรียนรู้ฯ ในประเด็นวิชาการ เทคโนโลยี หรือปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างฤดูกาลผลิตซึ่งทำให้ได้รับการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาด้านการเกษตรได้ตรงต่อความต้องการ และทันต่อสถานการณ์
  - ๒.๒ ให้บริการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทางต่างๆ เช่น เกษตรกรผู้นำ ออแก. และสื่อต่างๆ

๓. การบูรณาการทำงาน

หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงสถาบันการศึกษาต่างๆ สามารถเข้าไปให้การสนับสนุน การดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ได้ตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละ หน่วยงาน ในการถ่ายทอดความรู้และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งให้การสนับสนุนปัจจัยการผลิตต่างๆ ได้แก่

๓.๑ การจัดการเรียนรู้โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับเกษตรกรต้นแบบในการจัดทำหลักสูตร กำหนดฐานการเรียนรู้ วางแผนการเรียนรู้ ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผน และประเมินผลการเรียนรู้

๓.๒ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของศูนย์ให้มีความพร้อมในการบริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี เช่น ระบบการให้น้ำ เครื่องจักรกล วัสดุการเกษตร ชุดตรวจสอบดิน เมล็ดพันธุ์ สารชีวภัณฑ์ต่างๆ ฯลฯ

ผลการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	หน่วยนับ	แผนงาน	ผลงาน	%
๑๕	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)	ศูนย์	๘	๘	๑๐๐
	- ฐานเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีการจัดการดิน	ศูนย์	๘	๘	๑๐๐
	- สนับสนุนการให้บริการด้านการพัฒนาที่ดินใน ศพก.	ศูนย์	๘	๘	๑๐๐

รูปภาพประกอบการดำเนินงาน

“พัฒนาเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)”

กิจกรรม “ฐานเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีการจัดการดิน”

กิจกรรม “สนับสนุนการให้บริการด้านการพัฒนาที่ดินใน ศพก.”

การพัฒนาคุณภาพดินในพื้นที่จัดการปัญหาที่ดินทำกิน

รัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้แก่พี่น้องประชาชน คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๗ เห็นชอบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้มีคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานทำหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ กำหนดแนวทางหรือมาตรการในการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งในเบื้องต้น “มุ่งเน้นยุทธศาสตร์ด้านการจัดการที่ดินให้ประชาชนผู้ด้อยโอกาสอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม” ด้วยการจัดที่ดินในลักษณะแปลงรวมโดยไม่ให้กรรมสิทธิ์ แต่อนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐเป็นกลุ่มหรือชุมชนตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ คทช. กำหนดในรูปแบบสหกรณ์หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสม

คทช. จะดำเนินการผ่านกลไกการทำงานในรูปของคณะอนุกรรมการรวม ๔ คณะ ประกอบด้วย คณะอนุกรรมการจัดการที่ดิน คณะอนุกรรมการจัดที่ดิน คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ และ คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช.จังหวัด) โดยคณะอนุกรรมการจัดที่ดิน มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน และอธิบดีกรมที่ดินเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ มีหน้าที่สำรวจตรวจสอบ และจัดทำข้อมูลผู้ยากไร้ที่ไม่มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย รวมทั้งจัดทำแผนและกำหนดหลักเกณฑ์ คุณสมบัติและการคัดเลือกบุคคลให้เข้าอยู่อาศัยทำกินในที่ดินของรัฐ

วัตถุประสงค์

บริหารจัดการที่ดินของรัฐทุกประเภทและป้องกันไม่ให้เกิดการบุกรุกโดยเด็ดขาด โดยเฉพาะ

๑) พื้นที่ต้นน้ำในชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ชั้นที่ ๑ และชั้นที่ ๒ ซึ่งในหลักการต้องให้ผู้บุกรุกออกจากพื้นที่และให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาหาแนวทางแก้ไขให้เหมาะสม โดยน้อมนำแนวพระราชดำริมาเป็นแนวทางในการดำเนินการ เช่น โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ โครงการหมู่บ้านป่าไม้แผนใหม่ เพื่อนำมาพัฒนาและดูแลหมู่บ้านที่อยู่ในป่า

๒) พื้นที่กันชนรอบพื้นที่ป่าอนุรักษ์และพื้นที่ป่าสมบูรณ์ ให้จัดในรูปแบบป่าชุมชน เพื่อป้องกันไม่ให้พื้นที่ป่าที่สมบูรณ์ถูกบุกรุกทำลาย

รูปแบบการดำเนินการ

- ๑) การจัดระบบ นำที่ดินของรัฐที่ไม่มีผู้ครอบครอง (ที่ว่าง) มาบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ให้แก่ราษฎรได้ใช้ประโยชน์
- ๒) การจัดระเบียบ นำที่ดินของรัฐที่มีผู้ครอบครอง (ที่มีการบุกรุก) มาจัดระเบียบ

ผลการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	หน่วยนับ	แผนงาน	ผลงาน	%
๑๖	พัฒนาคุณภาพดินในพื้นที่จัดการปัญหาที่ดินทำกิน	แปลง	๑	๑	๑๐๐
	- สาธิตการทำปุ๋ยหมัก พด.	ตัน	๒๕	๒๕	๑๐๐
	- สาธิตการทำ/การใช้น้ำหมักชีวภาพ	ลิตร	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑๐๐

ที่	กิจกรรม	หน่วยนับ	แผนงาน	ผลงาน	%
	- ผลิต - จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด (ปอเทือง)	ตัน	๕	๕	๑๐๐
	- ส่งเสริมปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน	ไร่	๖๒๕	๖๒๕	๑๐๐
	- จัดหาปุ๋ยเพื่อการเกษตร (โดโลไมท์)	ตัน	๑๒๕	๑๒๕	๑๐๐
	- ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	๒๕๐	๒๕๐	๑๐๐
	- บริการวิเคราะห์ดินและให้คำแนะนำการจัดการดิน-น้ำ-พืช	ตัวอย่าง	๒๔๓	๒๔๓	๑๐๐
	- ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน	ราย	๒๔๓	๒๔๓	๑๐๐
	- จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	ราย	๑๐๖	๑๐๖	๑๐๐
	- จำนวนพื้นที่เข้าร่วมโครงการ	ไร่	๒,๔๗๘	๒,๔๗๘	๑๐๐

รูปภาพประกอบการดำเนินงาน
“พัฒนาคุณภาพดินในพื้นที่จัดการปัญหาที่ดิน”

กิจกรรม “สาริตการทำปุ๋ยหมัก พด.”

กิจกรรม “สาธิตการทำ/การใช้หมักชีวภาพ”

กิจกรรม “ผลิต - จัดหาและส่งเสริมเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด (ปอเทือง)”

กิจกรรม “จัดหาและส่งเสริมปูนเพื่อการเกษตร (โดโลไมท์)”

กิจกรรม “ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน”